

Praktični vodnik za načrtovanje in izvedbo razgovorov o preselitvi

Niti Agencija Evropske unije za azil (EUAA) niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2022

PDF ISBN 978-92-9487-070-4 doi:10.2847/191970 BZ-06-22-118-SL-N

© Agencija Evropske unije za azil, 2022

Slika na naslovnici, Irina_Strelnikova, © iStock, 2021

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiteno z avtorskimi pravicami urada EUAA, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Predstavitev tega orodja

Informacije, navedene v zvezi s tem orodjem, nikakor niso izčrpne, ampak predstavljajo zbirko smernic in praktičnih nasvetov glede načrtovanja in izvajanja razgovorov o preselitvi⁽¹⁾. Cilj je podpreti države članice Evropske unije in pridružene države (EU+) pri operativnem delu v zvezi s preselitvijo.

Kakšen je namen tega orodja?

Ta praktični vodnik je predviden kot kratka navodila in kontrolni seznam v pomoč uradnikom, ki vodijo primere preselitve, pri pripravi in izvajanju izbirnih razgovorov. Namen vodnika je izboljšati znanje o tem, kako upravljati in obravnavati primere preselitve, ter uradnike, ki vodijo zadeve, opremiti z ustreznim orodjem, da se pripravijo na razgovore o preselitvi.

Zakaj je bilo to orodje oblikovano?

Na voljo so številne publikacije o preselitvi, ki so neprecenljiva orodja za že obstoječe države preselitve in tiste, ki bodo to šele postale. Nekatero od teh publikacij so navedene v nadaljevanju. Poleg teh poskuša ta praktični vodnik obstoječe dokumente dopolniti tako, da vsebuje podrobne in praktične informacije o manj razvitih vidikih praks preselitve. To vključuje navodila, kako se pripraviti na razgovor o

preselitvi in kako ga izvesti med izbirno misijo.

Kaj vsebuje to orodje?

Ta praktični vodnik ponuja pregled pogosto uporabljenih postopkov pri preučevanju primerov preselitve prek razgovorov v državi prvega azila. Gradi na predpostavki, da se razgovori načrtujejo in izvajajo v sodelovanju z uradom UNHCR. Sestavljajo ga štirje razdelki, namenjeni uradnikom, ki vodijo primere preselitve, da se pripravijo in izvedejo razgovore ter premagujejo s tem povezane izzive. Nasveti so podani v obliki kontrolnih seznamov in smernic, ki pri različnih korakih pomagajo s predstavitvijo ključnih problemov, priporočil in praktičnih orodij, povezanih z izbirnimi razgovori.

Kdo naj uporablja to orodje?

Ta vodnik je namenjen predvsem podpori uradnikom, ki vodijo primere preselitve, da se pripravijo na razgovor o preselitvi v državi prvega azila. Koristil bi lahko novim uradnikom, ki vodijo primere preselitve in nimajo ali pa imajo le malo izkušenj glede izbirnih misij za preselitev, pa tudi uradnikom, ki vodijo primere preselitve in imajo izkušnje, uporabljali pa bi ga lahko kot opomnik pri svojem delu. Vodnik se lahko obravnava kot orodje za samoevalvacijo ali ocenjevanje kakovosti in je lahko zanimiv za vse, ki so vključeni v pripravo ali izvajanje pregleda primerov preselitve.

⁽¹⁾ Orodje so prvotno razvili v okviru projekta *Olajšanje preselitve in sprejem beguncev z izmenjavo novega znanja* (EU-FRANK). Projekt je financiral Evropski sklad za azil, migracije in vključevanje, ki ga vodi švedska agencija za migracije. Urad EUAA je kot del postopka predaje projekta EU-FRANK izvedel program zagotavljanja kakovosti operativnih orodij za preselitev, ki so bila pripravljena v okviru tega projekta.

Katera druga orodja in vire za usposabljanje je mogoče uporabiti?

Ta vodnik naj bi se uporabljal kot dopolnilo drugim razpoložljivim orodjem, kot sta Praktični vodnik za načrtovanje in izvajanje izbirnih misij in kontrolni seznam na isto temo. Nadaljnje branje lahko vključuje tudi:

- EUAA, Praktični vodnik urada EUAA: osebni razgovor) 2014, <http://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-Practical-Guide-Personal-Interview-EN.pdf>;
- UNHCR, Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines, (Terenski priročnik za izvajanje smernic UNHCR za določanje največje koristi otroka), 2011, <https://www.refworld.org/docid/4e4a57d02.html>;
- 7. poglavje, UNHCR Resettlement Handbook, (Priročnik UNHCR o preselitvi), 2011, www.unhcr.org/protection/resettlement/3d464ee37/unhcr-resettlement-handbook-chapter-7-basic-procedures-follow-processing.html;
- UNHCR, Managing the Stress of Humanitarian Emergencies, (Obvladovanje stresa v izrednih humanitarnih razmerah), avgust 2001, <http://www.refworld.org/docid/4905f1752.html>;
- UNHCR, RLD4 - Interviewing Applicants for Refugee Status, (Razgovor s prosilci za status begunca), 1995, RLD4, <https://www.refworld.org/docid/3ccea3304.html>.

Praktični vodnik za načrtovanje in izvedbo razgovorov o preselitvi

Kadar UNHCR opredeli begunce, ki jih je treba preseliti, in njihove primere predloži državi ponovne preselitve, odločitev o tem, ali se bodo ti begunci sprejeli, sprejmejo organi v državi preselitve. Nekatere države izvajajo izbirne misije v državi prvega azila, druge pa primere preučujejo s pomočjo izbire na podlagi dokumentacije ali razgovorov na daljavo. Nekatere države pa združujejo oba načina. Med izbirno misijo se razgovori z begunci izvajajo na lokaciji v državi prvega azila. Na splošno je treba izbirno misijo skrbno načrtovati. Ti vidiki so opisani v Praktičnem vodniku za načrtovanje in izvajanje izbirnih misij. Ta praktični vodnik se osredotoča predvsem na glavni del vsake izbirne misije, tj. izbirni razgovor. V vodniku so opisani premisleki, ki jih je treba upoštevati pri pripravi na izbirni razgovor in med njegovim izvajanjem v državi prvega azila.

1. RAZDELEK PRIPRAVA NA IZBIRNE RAZGOVORE – KRATEK OPIS

Izbirni razgovori

Namen izbirnega razgovora je preučiti dejavnike, povezane s potrebo po mednarodni zaščiti in potrebo po preselitvi. Nekatere države imajo morda dodatna merila, oblikovana glede na njihove nacionalne okoliščine. Med razgovorom se lahko dodatno preučijo dejavniki, kot so zdravstvene ali posebne potrebe in ranljivosti, prav tako se lahko potrdijo sestava družine in osnovni podatki, kot je kraj stalnega prebivališča. Morda je treba preučiti tudi vprašanja, povezana z izključitvijo. Del razgovora bi lahko vključeval tudi izmenjavo pričakovanj in priložnost za begunce, da postavijo vprašanja.

Države preselitve si lahko z izbirnimi razgovori prizadevajo doseči različne cilje. Nekatere države uporabljajo izbirni razgovor kot priložnost za zbiranje informacij, ki bi lahko okrepile zmogljivosti vključevanja skupnosti sprejemnice pri podpori beguncem s posebnimi potrebami in ranljivostmi. Nekatere države preselitve ocenjujejo tudi vidike, povezane s sposobnostjo ali pripravljenostjo begunca, da se vključi v novi državi. Pomembno je

pojasniti obliko, vsebino in obseg izbirnih razgovorov ter se dogovoriti o protokolih, ki urejajo vodenje takih razgovorov.

UNHCR bo primer najpogosteje predložil v obliki obrazca za registracijo preselitve (ORP), ki vsebuje devet razdelkov, vključno z biografskimi podatki, informacijami o prošnji za status begunca in informacijami o potrebi po preselitvi. Pogosto je glavni cilj razgovora določiti prošnjo za status begunca in potrebo po preselitvi.

Prakse glede vsebine razgovorov o preselitvi se v državah razlikujejo. Sestavljajo jih lahko različni deli, kot so:

- del, med katerim se postavljajo vprašanja v zvezi s potrebo po mednarodni zaščiti (preteklost begunca, dejstva o preganjanju, strah pred vrnitvijo itd.);
- del, med katerim se postavljajo vprašanja o okoliščinah in potrebah posameznika, ki bi lahko bile pomembne za prihodnje življenje v državi preselitve (stopnja izobrazbe, delovne izkušnje, zdravstveno stanje, zdravstvene potrebe itd.).

Nekatere države preselitve pa dobršen del razgovora namenijo razpravi o pričakovanih begunca in tudi države preselitve. Rezultat takih razprav lahko vpliva na odločitev begunca in države preselitve o tem, ali se bo postopek preselitve nadaljeval ali ne.

Ker se lahko cilji izbirnega razgovora v okviru preselivitvene misije razlikujejo od ciljev osebnega razgovora v okviru nacionalnega azilnega postopka, je pomembno, da se ekipi za opravljanje razgovorov dajo jasna navodila glede načina izvajanja razgovorov in o tem, katere podatke je treba zbirati.

Pomen dobre priprave

Dobra priprava je na splošno ključ do visokokakovostnega razgovora. To je zlasti pomembno pri izbirnem razgovoru v okviru preselitve ob upoštevanju, da se izbirne misije pogosto izvajajo v omejenem časovnem okviru in včasih pod osnovnimi pogoji. Ker je lahko razgovor za begunca zastrašujoč postopek, bo dobro pripravljen uradnik, ki vodi zadevo, bolj usposobljen, da ustvari vzdušje, v katerem se begunec dobro počuti in posreduje ustrezne in točne informacije. Bolje kot se uradnik, ki vodi zadevo, pripravi, učinkovitejši je razgovor. Z dobrimi pripravami se lahko zmanjša potreba po pridobivanju dodatnih informacij po razgovoru, saj je lažje opredeliti, katere informacije bi lahko manjkale, bile nepopolne, nasprotujoče si ali nejasne, in omogoča obravnavo takih vprašanj neposredno med razgovorom.

Večina držav pred izvedbo razgovorov pregleda primere. Kvalitativni predhodni pregled omogoča vpogled v dejansko stanje zadeve in boljše razumevanje pomembnih podrobnosti za praktične rešitve v zvezi z razgovorom. Tako na primer omogoča preudarno odmerjanje časa za izbirni razgovor, uravnoteženo porazdelitev zadev v ekipi med uradnike, ki vodijo zadeve, ozaveščeno izbiro tolmačke ali tolmača ali uradnikov, ki vodijo zadeve za posebne primere, ali osebja s posebnim strokovnim znanjem. V nekaterih državah preselitve je mogoče s predhodnim

pregledom zadev, ki jih je predložil UNHCR, zadevo, ki se izloči, nadomesti z novo prošnjo. To poveča učinkovitost postopka, saj imajo primeri, v zvezi s katerimi potekajo razgovori, večjo možnost, da bodo odobreni. Prav tako se s tem prepreči, da bi na razgovore vabili begunce, katerih možnost za preselitev je omejena, in tako tvegali, da si ti posamezniki ustvarijo nerealna pričakovanja. Če je mogoče zadeve še pred misijo zamenjati z drugimi, se priporoča, da se država preselitve z UNHCR dogovori o posebnih rokih. To bi UNHCR omogočilo dovolj časa, da pripravi in predloži nadomestni(-e) primer(-e), država preselitve pa ima dovolj časa, da se pred izvedbo misije pripravi na nadomestni primer.

Splošni vidiki, ki jih je treba upoštevati

Eden od vidikov, ki jih je treba upoštevati, je, da vsaka lokacija razgovora in izvedba preselitve predstavljata edinstvene izzive, ki se med misijami in kraji precej razlikujejo. Čeprav se razgovori običajno izvajajo v prostorih UNHCR ali IOM ali na veleposlaništvih, lahko potekajo tudi v hotelih ali begunskih taboriščih. Drugi vplivni dejavniki so lahko okoljski izzivi, kot so neugodne podnebne razmere, osamljene lokacije, pomanjkanje elektrike, interneta ali brezžičnih povezav in podobno. Slednje je lahko pomembno, saj nekatere države delajo v zaprtem informacijskem okolju ali zahtevajo dobro delujoč internetni dostop na lokaciji.

Treba je poudariti, da begunci, ki jih UNHCR predlaga za preselitev, niso homogena skupina, ampak različni posamezniki, katerih izobrazba, starost, spol, sestava družine, poznavanje sveta in socialne mreže se zelo razlikujejo. Živijo v različnih razmerah in okoljih. Dostop do tehničnih rešitev ali storitev, kot so internet, telefon ali celo elektrika, in druge dejanske okoliščine se razlikujejo od skupine do skupine in od posameznika do posameznika. Nekateri so morda že dolgo v begunskih taboriščih in so delno ali povsem odrezani od delujočega družbenega življenja, nekateri pa živijo v mestnih območjih, dobro poznajo druge

države in so morda izkušeni popotniki, ki so že obiskali različne dele sveta. Ti in številni drugi dejavniki ustvarjajo razlike v tem, kako se posamezniki znajdejo na razgovoru in kako sprejemajo in si razlagajo informacije. To vpliva na to, katera vprašanja postanejo pomembna v komunikaciji z njimi in kako ekipa misije določi okvir za dobro komunikacijo. Glede na to je pomembno, da prostor in vsebino informacij ter način zastavljanja vprašanj čim bolj prilagodimo ozadju posameznikov.

Tudi za uradnike, ki vodijo zadeve, je lahko izvajanje razgovorov za preselitev zahtevno. Izbirne misije so lahko zelo burne, delovni dnevi so dolgi, razgovori o preselitvi pa se včasih izvajajo pod velikim časovnim pritiskom in v zelo osnovnih delovnih pogojih. Poslušanje beguncev, ki opisujejo dejanja preganjanja, izgube, kršitev človekovih pravic, nasilja in celo mučenja, ki so jih doživeli, je lahko tudi za uradnike, ki vodijo primere preselitev, čustveno obremenjujoče, zlasti če je razpored razgovorov natrpan. Dobro pripravljen uradnik, ki vodi zadevo, bo boljše pripravljen na obvladovanje teh razmer. Praktična in psihična pripravljenost lahko zmanjša stres, ki ga doživljajo ti uradniki, in jim pomaga, da bolje obvladujejo nepredvidene dogodke, ki se lahko pojavijo med izbirno misijo.

Seznanitev z zadevo

Obrazec za registracijo preselitve (ORP)

UNHCR državi preselitve obrazec za registracijo preselitve (ORP) pošlje še pred izvedbo izbirne misije. Druga razpoložljiva dopolnilna dokumentacija se najpogosteje zagotovi na zahtevo. Ta obrazec se uporablja kot glavno orodje, ki ga ima UNHCR na voljo, da državi preselitve predstavi potrebe posameznih beguncev. Kakovostno izpolnjen obrazec za registracijo preselitve je bistvenega pomena za zagotavljanje visoke ravni sprejetosti primerov preselitve.

Pogosto je glavni ali edini dokument, ki je na voljo pri posameznem primeru preselitve. Za vsak primer preselitve se izpolni en sam obrazec in ta vključuje podrobnosti o vseh družinskih članih, ki jih je treba preseliti skupaj. V vsakem obrazcu ali prošnji je navedeno, koga je treba obravnavati kot glavnega prosilca in kdo so družinski člani ali vzdrževani člani te osebe. Informacije na obrazcu za registracijo preselitve med drugim vključujejo podrobnosti o preteklosti beguncev, sestavi družine, prošnji za status begunca in vseh elementih, povezanih z izključitvijo in posebnimi potrebami. Obrazec vsebuje tudi analizo potrebe po preselitvi, ki jo je opravil UNHCR, in izčrpen pregled prošnje za status begunca ter odločitve o statusu begunca, ki jo je sprejel UNHCR. Na podlagi obrazca za registracijo preselitve, ki se predloži državam preselitve, lahko vlade pozorno preučijo in ocenijo bistvena dejstva primera ter se pripravijo na osebni razgovor.

UNHCR je v nekaterih okoliščinah delovanja in za zagotavljanje hitrejše obdelave v primeru večjega števila zadev združil postopek odločanja o statusu begunca in postopek preselitve. Rezultat tega je poenostavljena oblika mehanizma za napotitev, ki se imenuje metodologija, ki temelji na identifikaciji (IBM). UNHCR metodologijo, ki temelji na identifikaciji, trenutno uporablja na Bližnjem vzhodu (npr. Turčiji) in v Severni Afriki. Obrazec IBM včasih nadomesti obrazec ORP.

Zbiranje osebnih dokumentov in drugih dokaznih listin

Pomembno je preveriti in pregledati vse kopije osebnih dokumentov in drugih dokazil, če jih je UNHCR posredoval z napotitvijo. Ne glede na to naj UNHCR ali IOM od beguncev zahteva, da na razgovor prinesejo vsa svoja dokazila. To lahko vlada naroči operativnim partnerjem med načrtovanjem izbirne misije.

Pregledovanje zadeve

Jezik

Da bi lahko na dan razgovora zagotovili ustrezno tolmačenje, je treba imeti dober vpogled v znanje jezikov osebe, napotene na razgovor. Če je mogoče, naj bo vsakemu napotenemu posamezniku omogočeno, da govori jezik po lastni izbiri. Da bi poenostavile prevajanje, številne države preselitve izvajajo razgovore v angleščini, pri čemer tolmač prevaja iz angleščine v jezik begunca in obratno.

Starost

Starejši begunci in otroci begunci so v primerih prisilnega razseljevanja po naravi ranljivi, zato je pomembno, da posebno pozornost namenimo kakršni koli občutljivosti, povezani s posameznikovo starostjo. V primerih, ki vključujejo otroke, bodo morda potrebne posebej usposobljene osebe, ki vodijo razgovore, države preselitve pa bi morale poskrbeti, da se vzpostavijo varovalni ukrepi. Kar zadeva starejše ljudi, bo uradnik, ki vodi primer preselitve, morda želel preveriti, ali bosta potrebni posebna skrb in podpora. Na primer, ali je treba posamezniku zagotoviti posebno pomoč v primeru omejene sposobnosti gibanja.

Državljanstvo, etnična pripadnost in vera

Poleg splošnega okvira države izvora ali države azila bo morda treba posebno pozornost nameniti tudi vsem morebitnim občutljivim področjem, navedenim na obrazcu za registracijo preselitve, ki so povezana na primer z nacionalno, etnično in/ali versko pripadnostjo. Begunci iz manjšin in avtohtonih skupin običajno nimajo prevladujočega položaja v družbi, v kateri živijo. Zaradi tega so lahko izpostavljeni nevarnosti marginalizacije,

diskriminacije in zlorabe, kar se lahko v primeru prisilnega razseljevanja še poslabša.

Stopnja izobrazbe

Uradniki, ki vodijo primere preselitve, bodo morda želeli razgovor prilagoditi tudi izobrazbeni ravni begunca, da bi zagotovili, da begunci povsem razumejo vprašanja in nanje ustrezno odgovorijo.

Družinski člani v predloženi zadevi

Pomembno je, da se upošteva družinski status osebe. Navedite vse ožje sorodnike vsakega družinskega člana, ki je vključen v primer glavnega prosilca. Spis običajno vključuje zakonce, vzdrževane otroke (vključno z rejenci in pastorki), brate in sestre ter starše.

Povezani primeri

Ločene družine so lahko včasih povezane, čeprav imajo različne obrazce za registracijo preselitve. V takem primeru je treba to omeniti na njihovem obrazcu za registracijo preselitve. Zato je pomembno spremljati in navesti vse družinske vezi. Zavedajte se, da morda obstajajo družine, ki so sprejele in skrbele za druge posameznike, kot so otroci brez spremstva ali starejši sosedje, s katerimi niso v krvnem sorodstvu, pač pa med njimi obstaja razmerje odvisnosti, ki ga bo morda treba ugotoviti. Na obrazcu za registracijo preselitve naj bo jasno navedeno, ali imajo zadevne osebe sorodnike v državi preselitve, in če jih imajo, naj bodo navedena njihova imena, vrsta sorodstva, kraj prebivališča, za lažjo identifikacijo pa čim več osebnih podatkov. Ti so pomembni v številnih pogledih, npr. za varnostno preverjanje in ocene verodostojnosti posameznikovih trditev, pa

tudi za pripravo/izbiro nastanitve in storitev vključevanja v državi preselitve.

Ocena največje koristi otroka in določitev največje koristi

V zvezi z otroki brez spremstva, ločenimi in drugimi ogroženimi otroki, ki se obravnavajo za preselitev, poskrbite, da bo na voljo ocena največje koristi otroka ali določitev največje koristi, s čimer bi se zagotovilo optimalno izvajanje načela največje koristi otroka pri dejanjih, ki vplivajo na posamezne otroke. Določitev največje koristi opisuje formalni postopek s strogimi postopkovnimi zaščitnimi ukrepi, namenjenimi ugotavljanju otrokove največje koristi pri posebej pomembnih odločitvah, ki vplivajo na njegovo življenje. Da bi se ocenila najboljša možnost, je treba omogočiti ustrezno sodelovanje otrok brez diskriminacije, vključiti nosilce odločanja z ustreznim strokovnim znanjem in uravnotežiti vse pomembne dejavnike. Določitev največje koristi in oceno največje koristi otroka izvede UNHCR pred izborom za preselitev in ju je treba priložiti obrazcu za registracijo preselitve. Določitev največje koristi je pomemben del, ki ga država preselitve upošteva pri ugotavljanju potreb po zaščiti otroka brez spremstva ali pri ocenjevanju vprašanj dodelitve skrbništva v državi preselitve. UNHCR lahko v primerih, ki vključujejo vprašanja v zvezi s skrbništvom nad otroki, in v nekaterih okoliščinah predloži določitev največje koristi, da bi se ugotovilo, ali je preselitev v najboljšem interesu otroka. UNHCR bo vedno predložil določitev največje koristi za primere, povezane z otroki, ki so v spremstvu enega od staršev, če drugi starš noče dati soglasja za potovanje. Za države preselitve je določitev največje koristi najpomembnejša referenca poleg osebnega razgovora z otrokom ali ustreznim skrbnikom.

Pomembna dejstva

Na podlagi informacij, ki so navedene na obrazcu za registracijo preselitve, mora uradnik, ki vodi zadevo, med pripravo opredeliti materialna dejstva, torej dejstva, povezana z bistvom prošnje za status begunca. Po potrebi bi sem moral posvetovati z nadrejenim. Vendar bi moral biti uradnik, ki vodi zadevo, ostati odprt za nova dejstva, ki se lahko pojavijo med razgovorom o preselitvi, in jih upoštevati nova dejstva.

Izključitev

UNHCR skrbno preuči vprašanja v zvezi z izključitvijo, upravičenost do mednarodne zaščite, za kar je pristojen UNHCR, pa se potrdi pred predložitvijo posameznega primera za preselitev. Izključitvene klavzule so del opredelitve begunca (v 1. členu Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951), njihova uporaba pa je sestavni del postopkov za ugotavljanje upravičenosti posameznika do statusa begunca. Do odkritja morebitnih primerov izključitve lahko pride v kateri koli fazi postopka preselitve. V nekaterih primerih je morda dejavnike za izključitev preučil UNHCR. V teh primerih bi obrazec za registracijo preselitve vseboval pomembna dejstva in pravno oceno, na podlagi katere je UNHCR ugotovil, da izključitve ni treba uporabiti. Čeprav UNHCR skrbno preuči vprašanja v zvezi z izključitvijo, upravičenost do mednarodne zaščite, za kar je pristojen UNHCR, pa se potrdi pred predložitvijo posameznega primera za preselitev, se lahko vprašanja v zvezi z izključitvijo pojavijo tudi v poznejši fazi postopka preselitve. Take dejavnike je mogoče odkriti v fazi nacionalnega pregleda na podlagi informacij v spisu (obrazec za registracijo preselitve), ki ga zagotovi UNHCR, in/ali na podlagi drugih razpoložljivih informacij, pridobljenih na stopnji pregleda, kot so informacije, ki jih zagotovijo varnostne službe in/ali informacije, pridobljene po pregledu družbenih omrežij. V nekaterih primerih se morebitna izključitvena dejanja ne navedejo vse do osebnega razgovora.

Da bi primere izključitve odkrili čim prej, se vsem, ki so vključeni v vodenje primerov preselitve, svetuje, naj bodo pozorni na morebitne znake. Pomembno je zbrati čim več informacij o osebi, vključno z njeno preteklostjo, stalnim prebivališčem in zaposlitveno zgodovino, družinskimi člani, služenjem vojaškega roka (če je to ustrezno), politično pripadnostjo, članstvom v skupinah, potmi potovanja in drugimi pomembnimi informacijami. Za primerjavo in referenco uporabite zanesljive informacije o državi izvora. Za dodatno branje ali pomoč glede izključitve si oglejte praktični vodnik urada EUAA o izključitvi. Ocene glede izključitve so omenjene tudi v kontrolnem seznamu, navedenem v nadaljevanju tega dokumenta.

Preverite razpoložljive podatkovne zbirke.

Informacije, ki so na voljo v podatkovnih zbirkah ali na družbenih omrežjih (Facebook itd.), so lahko pomembne za oceno primera. V teh sistemih so lahko zlasti na voljo dodatne informacije ali dokumenti v zvezi z identiteto, državljanstvom, družinskimi razmerami, osebnimi okoliščinami, regijo prejšnjega prebivanja in preteklimi migracijami. Čeprav je glede informacij, pridobljenih prek družbenih omrežij, potrebna previdnost, lahko take informacije potrdijo izjave, dane UNHCR, kar nato pripomore h krepitvi zaupanja in učinkovitejšemu vodenju razgovora. Informacije iz prosto dostopnih virov pa lahko tudi spodkopavajo verodostojnost nekaterih vidikov primera preselitve, ki jih je zato treba podrobneje preučiti.

Preverite ustrezne informacije o državi izvora in ustrezne nacionalne smernice

Splošno poznavanje najnovejših razmer v izvorni državi osebe, vključno s splošnimi političnimi okoliščinami, varnostnimi

razmerami in spoštovanjem temeljnih pravic, je pomembno za ustrezno pripravo razgovora, postavljanje točno določenih in ciljno usmerjenih vprašanj ter za pravilno oceno potrebe po mednarodni zaščiti.

Morda bi bilo treba upoštevati tudi razmere v državi azila, saj so se lahko pojavile okoliščine, pomembne za individualno oceno potrebe po mednarodni zaščiti in potrebe po preselitvi.

Poleg informacij o državi izvora, ki so navedene na obrazcu za registracijo preselitve, je mogoče natančne in posodobljene informacije o državi izvora pridobiti iz različnih virov, kot so nacionalna enota za informacije o državi izvora, urad EUAA (portal EUAA COI) ali druge ustrezne organizacije za človekove pravice. Če je potrebno in če je mogoče, za dodatne informacije prosite svojo nacionalno enoto za informacije o državi izvora.

Posebne potrebe

Ko pregledujete spise in se pripravljate na razgovore, opredelite posebna procesna jamstva posebnih okoliščin predlaganih beguncev. Nekateri od teh so spol, starost, zdravstveno stanje ali telesne, umske oziroma duševne okvare. Podrobna navodila za identifikacijo oseb s posebnimi potrebami najdete v orodju urada EUAA za prepoznavanje oseb s posebnimi potrebami.

Zdravstvene potrebe

Posameznikove zdravstvene potrebe so lahko pomembne za izvedbo razgovora in jih je treba navesti, če je oseba na primer invalidna, noseča (v visoki nosečnosti ali takoj po porodu), trpi za duševno motnjo itd. Če je primer predložen v kategoriji zdravstvene potrebe, se prošnji doda obrazec za zdravniško oceno. Preverite, ali so podatki v obrazcu za zdravniško oceno dovolj nedavni in posodobljeni. Upoštevajte, da je treba informacije o zdravstvenih

potrebah obravnavati ob spoštovanju posameznikove integritete in se jim posvetiti ali zabeležiti le, če so pomembne za postopek preselitve (npr. vpliv na sposobnost potovanja z letalom ali dostopa do kraja razgovora in ali je to treba vedeti, da bi se ustrezno pripravili na razgovor).

določenega spola. Če je mogoče, je treba ugoditi zahtevam, da je uradnik, ki vodi zadevo, ali tolmač določenega spola. Posebna rahločutnost je potrebna v primerih oseb LGBT in kadar je bil posameznik žrtev posilstva ali spolne zlorabe.

Posebne veščine pri vodenju razgovorov

Poskusite predvideti, kje bodo pri vodenju razgovorov morda potrebne posebne veščine, ki bodo pomagale premagovati ovire pri sporazumevanju. Pripravite se na razgovore s posebej ranljivimi osebami v družini, vključno s tistimi, ki so preživele nasilje (npr. spolno nasilje ali nasilje zaradi spola), ker lahko pride do kočljivih vprašanj. Pomembno je, da se taka vprašanja obravnavajo na kulturno spoštljiv način, ki upošteva razliko med spoloma in je primeren starosti. Uradniki, ki vodijo zadeve, morajo biti pripravljene, da se z družinskimi člani pogovorijo ločeno in previdno.

Zaupnost

Bodite pozorni na zaupnost med družinskimi člani. Zaradi zaupnosti se razgovori z osebami običajno vodijo ločeno.

Praktične priprave

Uradnik in tolmač

Da bi povečali učinkovitost, bi moral, če je mogoče, razgovore v vseh povezanih primerih voditi isti uradnik. Če je mogoče, naj se to izvaja na isti dan, čeprav se lahko ta postopek spremeni. Storitni je treba vse potrebno, da lahko prosilec poda celovit in natančen opis, s tem da se zadeva dodeli uradniku in tolmaču, ki pri prosilcu ne vzbujata občutka ogroženosti ali nelagodja. To lahko na primer pomeni izbiro osebe

Posamezni razgovori

Priporočamo, da se razgovor z vsako odraslo osebo izvede ločeno. Razgovor z mladoletniki je lahko tudi zakonska obveznost ali pa se v določenem primeru priporoča. Nekateri države preselitve opravijo skupni razgovor z vsemi družinskimi člani. Vendar je treba vedeti, da je mogoče, da je bila oseba v družini, npr. ženska, ki je del družinske enote in ki se ne šteje za glavnega prosilca za status begunca, tarča preganjanja in/ali ima posebne potrebe po preselitvi, ki se lahko razlikujejo od tistih, ki jih imajo glavni prosilec ali drugi družinski člani. Glede na to bi si morala oseba, ki vodi razgovor, po najboljših močeh prizadevati, da imajo vsi člani družinske enote, vključno z zakonci in vzdrževani družinski člani, kot so polnoletni otroci, možnost ločenega razgovora. Le tako lahko oseba, ki vodi razgovor, ugotovi, ali poleg glavnega prosilca posamezni družinski člani za mednarodno zaščito zapošajo samostojno.

Trajanje razgovora

Trajanje razgovora je treba oceniti glede na zapletenost primera.

Vnaprej oblikovan protokol

Vnaprej pripravljena vprašanja so lahko uporabna za vodenje izbirnih razgovorov, saj se s takim načinom dela zagotavlja, da se postavijo vsa pomembna vprašanja. Vendar pa mora vedno biti dovolj prožnosti, da lahko uradnik, ki vodi zadevo, prilagodi slog razgovora glede na dinamiko določene

družine. To je zlasti pomembno, če tolmačenje poteka v jeziku, ki ni prvi jezik ekipe.

se pridobijo vsi odgovori. Tako je treba jasno razlikovati med zastavljenimi vprašanji in danimi odgovori.

Načrtovanje razporeda

Če bo razgovor dolg, mora biti v načrtu razporeda predviden čas za odmore. Upoštevati je treba, da lahko vodenje razgovora vse udeležene čustveno izčrpava in od njih zahteva veliko energije. Odmor je treba zagotoviti predvsem za tolmača in begunca. Tudi oseba, ki vodi razgovor, si mora vzeti odmor, da lahko učinkovito deluje.

Doslednost med razgovori

Doslednost med razgovori je na splošno pomembna. V nekaterih operacijah preselitve obstajajo medresorske ekipe. V takem primeru nam navzkrižno primerjanje s sodelavci, ki opravljajo nadaljnje razgovore z istimi prosilci, omogoča preverjanje doslednosti izjav, ali pa je zato treba pojasniti morebitna protislovja ali neskladja.

Zapisovanje in popolnost

Pri zapisovanju bodo pomagali opredeljeni protokoli. Čas razgovora je dragocen za izbirne ekipe in begunce, visoki in dosledni standardi zapisovanja pa so ključni. Z dobrim načinom zapisovanja zagotovimo, da se zastavijo vsa potrebna vprašanja in da

Druge praktične zadeve, ki jih je treba upoštevati

Druge praktične zadeve v zvezi z izbirnimi razgovori, o katerih se je treba dogovoriti pred misijo, so opisane v priročniku Priprava in izvajanje izbirne misije.

2. RAZDELEK PREDLOGA ZA PREVERJANJE/PRIPRAVO IZBIRNEGA RAZGOVORA

Ta predloga je primer orodja, ki se lahko uporabi za predhodno analizo prošnje za preselitev. Uradniku, ki vodi zadevo, omogoča pripravo izbirnega razgovora, saj lahko izčrpno opredeli najpomembnejše podatke glede primera, bistvene elemente prošnje za status begunca, posebne potrebe begunca in morebitne razloge za izključitev. Analiza vam omogoča, da navedete točke, ki jih je treba med razgovorom dodatno pojasniti. Uporabna je tudi pri pripravi razporeda razgovorov. Pregled podatkov je koristen tudi pri predhodni analizi, predvsem pri pogostem izvajanju misij.

Ne pozabite, da mora vaša organizacija oceniti, katere podatke je treba – in jih sme – hraniti in kako je treba s temi podatki ravnati v skladu z notranjimi standardi ter nacionalnim in mednarodnim pravom (npr. splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR)). Ta predloga je predvsem interni delovni dokument in ne uradni dokument, vendar je še vedno pomembno razmisliti o vprašanjih integritete in hraniti le podatke, ki so potrebni za postopek preselitve. Tudi pri hrambi in izmenjavi takih podatkov je potrebna previdnost.

To predlogo je treba izpolniti za vsako predloženo zadevo. Po potrebi navedite informacije za različne člane, ki jih združuje zadeva.

Datum preverjanja

.....

Pregledal

.....

Podrobnosti primera			
tevilka zadeve UNHCR			
Velikost zadeve			
Priimek/priimki + ime(-na)			
Datum in kraj rojstva			
Dravljanstvo			
Drugi pomembni osebni podatki			
Znanje jezikov	Materni jezik		
	Drugi jeziki		
	Izbrani jezik za razgovor		
Druinski lani v zadevi	Razmerje	Ime in priimek	Sklicna tevilka
Ne/da, e je odgovor pritrdilen: podrobno opiite.			
Povezani primeri	Razmerje	Ime glavnega prosilca	Sklicna tevilka

Podrobnosti primera	
Sorodniki v državi preselitve ne/da, če je odgovor pritrđen: podrobnosti (polna imena, kontaktni podatki, vključno s kontakti na družbenih omrežjih za namene varnostnega preverjanja).	
Stopnja izobrazbe	
Osebne in druge listine	
Potni list	☐ Da ☐ Ne
Drugi razpoložljivi dokumenti (s priloženimi kopijami)	
Drugi razpoložljivi dokumenti (brez priloženih kopij)	
Povzetek prošnje za status begunca	
Pregled družbenih omrežij	
Najden profil na družbenih omrežjih	☐ Da ☐ Ne
Če je odgovor pritrđen, vpišite morebitne sporne navedbe.	
Ocena izključitve	
Navedba ugotovljenih možnih razlogov za izključitev	☐ Da ☐ Ne

PODROBNOSTI PRIMERA

Če ste odgovorili pritrdilno, opredelite:

- kazniva dejanja zoper mir, vojni zločini ali zločini proti človeštvu;
- huda nepolitična kazniva dejanja, storjena zunaj države pribežališča pred sprejemom osebe kot begunca, dejanja, ki so v nasprotju z načeli in cilji Združenih narodov;
- huda kazniva dejanja (samo za subsidiarno zaščito);
- predstavljanje nevarnosti za skupnost ali varnost države članice, v kateri se prosilec nahaja; druga kazniva dejanja pod določenimi okoliščinami.

Posebne potrebe glede razgovora

Ustrezna uradnik, ki vodi zadevo, in tolmač

Zdravstvene potrebe (tukaj navedite le zdravstvene potrebe, ki so pomembne za izvedbo razgovora (npr. invalidnost))

Drugo (npr. otrok, stareja oseba, rtev muenja, travme)

Na kaj je treba biti pozoren in točke, ki jih je treba pojasniti med razgovorom

Število oseb, s katerimi bodo potekali razgovori

Predvideno trajanje razgovora(-ov)

Običajno

Povprečno

Izredno

Več kot povprečno

3. RAZDELEK VODENJE IZBIRNIH RAZGOVOROV

Razgovor o preselitvi se v nekaterih vidikih razlikuje od običajnega osebnega razgovora. Vendar pa imata oba številne skupne značilnosti. Kot je že bilo omenjeno, je treba poudariti, da imajo države preselitve glede razgovora o preselitvi različne cilje. Nekateri države preselitve ocenijo prošnjo za status begunca šele po razgovoru, druge pa se zanašajo na že obstoječe informacije in oceno, ki jo izvede UNHCR. Splošni nasvet je, da si je treba prizadevati za vzpostavitev zaupanja, kar je podlaga za dober razgovor.

- motiviranost za vključevanje in odprtost za sodelovanje v družbi (če je to del nacionalnih predpisov);
- zdravje, razen če se to ocenjuje v ločenem razgovoru ali postopku;
- priložnost, da begunec izpostavi morebitne dodatne točke, o katerih se še ni razpravljalo, in zastavi vprašanja;
- zagotavljanje informacij o izbirnem postopku in vzdrževanju stikov z UNHCR;
- zaključek razgovora.

Strukturni načrt razgovora

Vsak razgovor je edinstven. Vsekakor pa je koristno, da imajo vsi člani ekipe za vodenje razgovorov skupen strukturni načrt, ki je lahko temelj za razgovor. Ta načrt lahko vključuje naslednja vprašanja, od katerih so nekatera odvisna od nacionalnih predpisov:

- uvod: pozdravite begunca in predstavite vse sodelujoče;
- pojasnite vidike zaupnosti;
- predstavite vlogo tolmača in tolmačenja med razgovorom;
- pojasnite naravo in namen razgovora;
- pojasnite osebne podatke begunca;
- dodatna vprašanja v zvezi s prošnjo osebe za status begunca;
- izobrazba (po potrebi postavite dodatna vprašanja);
- delovne izkušnje (po potrebi postavite dopolnilna vprašanja, da naj na primer navede predhodne izkušnje in želje ter pričakovanja glede prihodnje zaposlitve);
- razprava o trenutnih razmerah begunca glede dela, vključno s tem, ali so mladoletni otroci zaposleni, nastanitve, dohodkov, izobraževalnih možnosti otrok, hobijev itd.;

Smernice – vsebinski kontrolni seznam za razgovor

Za dober razgovor mora uradnik, ki vodi zadevo, obravnavati njegove glavne vidike in razgovor načrtovati tako, da se osredotoči na področja, na katerih obstajajo vrzeli ali protislovja. Spodnji seznam vsebuje nekaj predlogov o tem, kaj je treba obravnavati. Seznam ni izčrpen in ga je priporočljivo uporabljati skupaj s praktičnim vodnikom urada EUAA o osebnem razgovoru.

- Preverite identiteto – fotografijo, ime, osebne dokumente itd.
- Pridobite originalne dokumente in ne fotokopij. Če originalna dokumentacija ni predložena, lahko osebo vprašate, ali je na voljo, in če ni, jo prosite za pojasnilo.
- Če je oseba predložila dokazne listine, ocenite njihovo ustreznost, vir in kako so bile pridobljene ter ali uporaba lažnih dokumentov vpliva na verodostojnost osebe. Prav tako je treba primerjati dokazne listine glede notranje in zunanje skladnosti. V nekaterih primerih lahko pridobite zdravniške izvide. Tudi te je treba oceniti glede na izjave osebe in skladnost izvidov s prošnjo za status begunca.
- Pridobite podrobno sestavo družine in zadeve (po potrebi bodite pozorni na določanje največje koristi otroka in/ali

odraslega), tj. ali je sestava družine, navedena v spisu, še vedno enaka?

- V primeru kakršnih koli sprememb v sestavi družine (npr. poroke, ločitve, rojstva ali smrti) poskrbite, da se te informacije zabeležijo in posredujejo UNHCR, da se po potrebi pridobi posodobljen obrazec za registracijo preselitve.
- Pridobite informacije, ki na obrazcu za registracijo preselitve niso navedene.
- Ustrezno zastavite nadaljnja vprašanja. Koristno bi bilo lahko, če na kratko povzamete bistvena dejstva, predstavljena na obrazcu za registracijo preselitve, in preverite, ali jih prav razumete, oziroma potrdite, da prav razumete glavne prošnje za azil. Poskrbite, da so podatki točni in posodobljeni.
- Ocenite verjetnost (če je primerno) in verodostojnost posameznikove zgodbe ter upravičenost prošnje za azil, nato pa ocenite razloge za izključitev.
- Opredelite morebitne posebne potrebe osebe, ki so pomembne za državo preselitve.
- Po potrebi pridobite soglasje posameznikov za nadaljnjo obdelavo, na primer za izmenjavo informacij z ustreznimi nacionalnimi partnerji v državi preselitve.
- Po potrebi zberite druga dokazila, ki bodo državi preselitve omogočila oceno posameznikove potrebe po preselitvi.
- Po potrebi navzkrižno primerjajte osebne podatke družinskih članov, ki že prebivajo v državi preselitve.

Vsebina razgovorov

Osebni podatki

Razgovor je priložnost, da se preveri točnost osebnih podatkov in priimkov prosilca in vzdrževanih družinskih članov. Pomembno je, da čas namenite potrditvi osebnih podatkov pri beguncu.

Razgovori se običajno začnejo z vprašanji glede imen in datumov rojstva beguncev. Preveriti je mogoče pravilne načine črkovanja imen vseh družinskih članov (ob upoštevanju razlik v prečrkovanju) in točne datume rojstva (iz rojstnih listov, potnih listov itd., če so na voljo). Morda se je dobro zavedati, da si lahko starost razlagamo na različne načine. Glede na državljanstvo begunca je lahko koledar, ki ga uporabljajo, gregorijanski, hindujski, islamski ali judovski itd. Poleg tega se v nekaterih kulturah datum rojstva šteje kot prvi rojstni dan.

Pomembno je, da razgovor izkoristite zato, da v največji možni meri ugotovite možnost prihodnjih prošenj za združitev družine. Da bi se izognili nestvarnim pričakovanjem glede združitve z vsemi omenjenimi sorodniki v novi državi, poudarite predpise glede združitve družine. Ekipe izbirnih misij bi morale biti prav tako pripravljene na srečanje z begunci iz kultur s poligamnimi zakonskimi zvezami. V takih primerih morajo biti begunci v celoti seznanjeni s tem, kateri družinski člani bi imeli pravico do združitve družine.

Priporočljivo je, da se v državi preselitve preveri prisotnost sorodnikov, prijateljev in drugih povezav. Če je oseba s takimi vezmi izbrana za preselitev, bodo nekatere države preselitve poskušale to osebo preseliti v kraj, v katerem že prebivajo njihovi stiki, da bi se olajšal postopek vključevanja. Osebe, ki vodijo razgovore, morajo biti seznanjene tudi z zakonskimi zvezami otrok in sposobne obvestiti begunce o nacionalnih predpisih v zvezi s tem. Ker zakonske zveze otrok po mednarodnem pravu nimajo pravne podlage in se na splošno obravnavajo kot oblika spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, UNHCR načeloma ne predloži primerov beguncev, mlajših od 18 let, ki so poročeni. Obravnava teh primerov in primerov njihovih staršev se običajno odloži, dokler zadevni otrok ne dopolni 18 let. Vendar pa je lahko v nekaterih primerih prošnja za preselitev poročenega begunskega otroka skupaj z zakoncem upravičena zaradi utemeljenih potreb po zaščiti ali ranljivosti v družini. UNHCR ima orodje za ocenjevanje, ki je lahko v pomoč kot referenca v zvezi z zakonskimi zvezami otrok.

Preteklost begunca (tj. vsebina prošnje za status begunca)

Podrobnosti o določitvi statusa begunca so navedene na obrazcu za registracijo preselitve, ki ga je pripravil UNHCR. Prošnja za status begunca na obrazcu za registracijo preselitve je podlaga, na kateri se gradi potek razgovora. Morda bo treba zastaviti dodatna in prodorna vprašanja. Namen takih dodatnih vprašanj je zadovoljiti izbirno ekipo glede točnosti prošnje za status begunca in potrditi ugotovitve, navedene v dokumentaciji. Otroci naj v primeru pogovora o občutljivih temah zapustijo prostor.

Obsežen pregled begunčeve prošnje za status begunca je potreben le, če je obrazec za registracijo preselitve nejasen ali dvoumen.

Prav tako je pomembno postaviti vprašanja o begunskem ozadju zakonca glavnega prosilca za preselitev. Njihova prošnja za status begunca je morda drugačna ali včasih celo močnejša kot prošnja glavnega prosilca.

Zaključni protokoli

Ustrezen zaključek je glede na občutljivost razgovora pomemben. Ob koncu razgovora beguncu omogočite, da postavi vprašanja o izbirnem postopku in postopkih preselitve na splošno ali katera koli druga splošna vprašanja, ki jih morda ima. Pomembno je, da begunce povabimo, da k temu, kar je bilo že povedano, dodajo še druge podatke (npr. „Ali bi želeli povedati kaj, o čemer se še nismo pogovarjali, in za kar menite, da bi bilo koristno pri obravnavi vaše prošnje?“). Poleg tega je priporočljivo begunce obvestiti o tem, kaj se bo dogajalo v obdobju do obvestila o odločitvi. Da morajo na primer obvestiti UNHCR o vsaki spremembi sestave družine, naslova, kontaktnih podatkov ali drugih informacij, ki bi lahko vplivale na postopek preselitve. Begunce je treba obvestiti o tem, koliko časa bo trajalo, preden bodo obveščeni o odločitvi glede prošnje za preselitev.

V zvezi s praktičnimi zadevami pa je treba begunce opozoriti, naj ob odhodu vzamejo vse pomembne dokumente, ki so jih prinesli na razgovor. Če izbirna ekipa obdrži katere koli dokumente, je treba begunce obvestiti o podrobnostih v zvezi z vračilom teh dokumentov. Od begunca pridobite soglasje in mu izročite dokument, ki ga podpiše vodja razgovora ali ustrezna odgovorna oseba in v katerem so navedeni vsi dokumenti, ki jih je begunec izročil. Prav tako navedite, kako in do kdaj lahko dokumente pridobi. Na koncu ponovite zagotovila glede zaupnosti zadev, o katerih ste se pogovarjali med razgovorom, nato pa se poslovite, pri čemer naj bo pozdrav pri vseh razgovorih enak.

Splošne ugotovitve o tehnikah razgovora in medkulturni komunikaciji

Na izbirne razgovore običajno vpliva veliko dejavnikov, kot so kulturne razlike med vodjem razgovora in beguncem, njihovi različni osebnosti in občutljivost razmer. Razgovor je lahko za begunca iz več razlogov stresen, zato naj uradnik poskuša stres kar najbolj zmanjšati. Begunec lahko na primer:

- doživlja uradnika, ki vodi zadevo, kot avtoriteto, ki predstavlja vlado;
- doživlja nelagodje ob obravnavi vprašanja spola;
- ima težave pri pripovedovanju zgodbe o preganjanju;
- trpi zaradi posttravmatske stresne motnje itd.

Glede na zgoraj navedeno je pomembno, da si prizadevamo ustvariti dialog med sogovorniki in ne vzdušja zaslišanja. Razgovor v zaupnem in varnem vzdušju poteka hitreje in lažje. Dobro je lahko tudi, če majhnim otrokom priskrbite papir in svinčnike ali druge igrače.

Zavedajte se pomena pozdravov in si prizadevajte izbrati take, da bodo vsi

pomirjeni. Po možnosti se prilagodite kulturi beguncev. V nekaterih kulturah se na primer moški ne rokujejo z ženskami. Priporočljivo je, da izbirna ekipa upošteva in, če je mogoče, sledi praksi in kulturi oseb, s katerimi potekajo razgovori.

Ključno je, da imajo po razgovoru vsi družinski člani občutek, da je bilo njihovo sodelovanje pomembno in da so bile njihove izkušnje cenjene. Če razgovor poteka z vso družino hkrati, bodite med razgovori pozorni ne le na odgovore, ampak tudi na ravnanje in obnašanje družinskih članov ter njihove odnose. Številne

malenkosti ponazarjajo razmere v družini, na primer v kakšnem vrstnem redu se družinski člani usedejo, kako se drugi odzovejo na jok ali sicer nemirnega dojenčka in ali imajo vsi priložnost odgovarjati na vprašanja. Če je oseba videti žalostna, tiha ali vase zaprta, se morda ne želi preseliti z drugimi. Morda obstaja zaročenec, ki ne želi ostati sam. Pomembno je, da so osebe, ki vodijo razgovore, seznanjene z vprašanji medkulturne komunikacije in se zavedajo tveganja napačne razlage, ki jo na primer povzročajo neverbalna sporočila.

4. RAZDELEK UPORABA TOLMAČEV V IZBIRNIH RAZGOVORIH

Izbirni razgovori se običajno izvajajo s pomočjo tolmača. Nekatere države preselitve vključijo svoje tolmače, najpogosteje pa jih zagotovi UNHCR ali IOM (če je tako dogovorjeno pred izbirno misijo). Ne glede na to, katere tolmače vključite, je treba opozoriti, da je tolmačenje jezikov bistvena in ključna vez med beguncem in uradnikom, ki vodi zadevo. Zato je treba o vlogi tolmača skrbno razmisliti. Ta razdelek se osredotoča na nekatere vidike v zvezi s tem. Za nadaljnje nasvete in napotke o tej temi si pogledajte Navodila za komunikacijo prek tolmačev. Spodaj je nekaj vidikov, ki jih je treba upoštevati, najboljši učinek pa boste dosegli, če jih boste upoštevali skupaj z zgoraj omenjenim orodjem.

Premisleki, ki jih je treba upoštevati

Če država preselitve uporablja storitve tolmačenja, ki jih zagotavlja UNHCR ali IOM, je treba upoštevati nekaj naslednjih premislekov.

- Tolmače zagotavljajo drugi partnerji, zato država preselitve ne pozna postopka zaposlovanja in kakovosti znanja tolmačev.
- Tolmači ne sodelujejo v nacionalnem postopku države preselitve in morda niso seznanjeni s predpisi posamezne države.
- Tolmači delajo za različne države preselitve, ki imajo različne prakse.
- Jezik, ki ga uporabljata uradnik, ki vodi zadevo, in tolmač, je lahko angleščina ali francoščina.
- Tolmači so morda tudi sami begunci. V tem primeru bi bilo pomembno preveriti, ali imajo tolmači isto državljanstvo, vendar so drugega etničnega porekla,

zlasti če je preteklost obeh etničnih skupin v državi izvora zaznamovana s konflikti.

Priprava tolmača na izbirni razgovor

Pomemben prvi korak za izvedbo izbirnega razgovora je priprava tolmača in zagotovitev navodil tolmaču o tem, kako učinkovito opravljati nalogo. Da bi zaščitili begunce, ki so vključeni v razgovor, mora komunikacija med njimi, osebo, ki vodi razgovor, in tolmačem dobro potekati. Tolmače je treba pripraviti pred začetkom razgovora, da bi se izognili nenamerni povzročitvi škode zaradi napačnega tolmačenja ali kršitve etičnih meja zaupnosti in nevtralnosti.

V pomoč je lahko, če uradnik, ki vodi zadevo, pojasni, kako namerava voditi razgovor in katere vrste vprašanja bodo postavljena. Tudi razlaga pogosto uporabljene terminologije je lahko koristna, poleg tega pa je treba zagotoviti navodila glede etičnega kodeksa, ki naj bi ga tolmač upošteval. Še zlasti pomembno je, da vztrajamo pri zaupnosti vseh informacij v zvezi z beguncem.

Tolmač mora med razgovorom ostati nevtralen in objektivni, prevod pa mora omejiti na tisto, kar je povedano v razgovoru. Tolmač mora razumeti, da je treba tolmačiti vse, kar povesta oseba, ki vodi razgovor, in begunec. Ni dovolj, da povzame ali z dodajanjem manjkajočih informacij olepša povedano. Tolmač prav tako ne sme uporabiti ustrežnejših besed ali besednih zvez, kot jih je prosilec, da bi se slišalo bolj skladno, verodostojno ali izobraženo. Vsa imena oseb ali krajev je treba jasno navesti. Oseba, ki vodi razgovor, ali begunec lahko vedno zaprosi za pojasnilo, če je to potrebno. Tolmač naj se vzdrži pripomb ali izražanja kakršnih koli mnenj.

Izzivi glede standardov tolmačenja

Če oseba, ki vodi razgovor, ni zadovoljna s tolmačenjem, je treba omogočiti odločitev o tem, ali naj se razgovor nadaljuje oziroma ali je treba kaj spremeniti, da bi se stanje izboljšalo. Do takih okoliščin lahko pride, če udeleženec razgovora tolmača ne razume v celoti zaradi razlik v narečju. V primeru

zaposlovanja tolmačev beguncev, se tolmača ne sme vključiti, če ga s prosilcem tesno povezujejo sorodstvene vezi. Pomembno je spomniti, da lahko odnos med beguncem in tolmačem vpliva na njuno sposobnost in pripravljenost za pogovor. Tolmači se ne smejo vmešavati v odločanje ali vplivati nanj ali posegati v občutljive ali zaupne nacionalne postopke. Za nadaljnjo podporo pri komuniciranju prek tolmačev glejte Navodila za tolmačenje prek tolmačev.

Urad za publikacije
Evropske unije

